

культурної поведінки в побуті, в особистому житті, в проявах високої вимогливості до себе, невтомної роботи над собою [4, с.84].

Стосовно формування морально-психологічної стійкості курсантів в освітньому процесі навчання особливого значення набуває його розгляд в єдності трьох розгорнутих у часі процесів – навчання, виховання і особистісно професійної особистості – внутрішньо детермінований процес актуалізації особистістю своїх потенціалів, формування та вдосконалення властивостей, перетворюються в подальшому в особистісно, професійно- і соціально значущі якості. В основі цього процесу – власна активність курсанта, що реалізується з урахуванням зовнішніх умов. Протікає у взаємозв'язку з розвитком особистості курсанта професійний розвиток – це процес і результат підвищення рівня самоорганізаційного розвитку курсантів.

Формування морально-психологічної стійкості курсантів в освітньому процесі навчання відбувається в тому числі і на навчальних заняттях, де можуть використовуватися різні методи навчання, що відповідають цілям, завданням і особливостям вивчення конкретної дисципліни. Однак найбільш ефективним, на нашу думку, є такий специфічний метод як метод ситуативного морального вибору, курсантам пропонується заздалегідь підготовлена ситуація, характерна наявністю вираженого морального аспекту, на основі аналізу якої їм необхідно вибрати і обґрунтувати варіанти поведінки її учасників відповідно до вимог моралі. Підбирати ситуації необхідно так, щоб вони мали безпосереднє відношення до професійної правоохоронної діяльності, можливо, тільки що сталися або можуть статися в майбутньому; щоб вони характеризувалися досить вираженим і доступним розумінню курсантів моральним аспектом, але при цьому не містили правильних оцінок вчинків і дій беруть участь в ситуації суб'єктів.

Список використаної літератури

1. Ірхін Ю. Б. Психологічна підготовка працівників оперативних підрозділів: навч. посіб. К. : РВЦ КНУВС : Друкарня МВС, 2007. 94 с.
2. Лефтеров В.О. Психологічні тренінгові технології в органах внутрішніх справ: монографія. Том II: Психотренінг в ОВС: практичний досвід, організація проведення та перспективи подальшого впровадження. Донецьк: ДЮІ, 2008. 286 с.
3. Староконь Є. Г., Яценко К. А. Основи морально-психологічного забезпечення діяльності військ : Навчальний посібник. Житомир : ЖВІ, 2019. 212 с.

Винник Дмитро Анатолійович,
здобувач вищої освіти 1-го курсу,
Ядловська Ольга Степанівна,
доцент кафедри соціально-гуманітарних
дисциплін, кандидат історичних наук
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

«ГІБРИДНА ВІЙНА» ТА УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКЕ ПРОТИСТОЯННЯ

Українсько-російська війна почалася з анексії Криму у березні 2014 року. Улітку того ж року Росія розпочала збройну агресію проти України на Донбасі, захищаючи «російськомовне населення». Ця війна дуже вплинула на наші два народи та стосунки між країнами, організаціями та зв'язками між ними; спричинила значний удар по економіці України, анексію Криму, Сімферополя, призвела до окупації українських земель. Разом з тим, українське питання розглядалося світовою спільнотою. Росія порушила міжнародне право, зафіксований Гельсінськими угодами принцип міжнародно визнаних державних кордонів у Європі.

Збройна агресія цієї країни є лише одним з елементів гібридної війни проти України. Елементами гібридної війни проти України стали: пропаганда, що базується на брехні та підміні понять; торговельно-економічний тиск; енергетична блокада; терор і залякування громадян України; кібератаки; категоричне заперечення самого факту війни попри наявність безлічі неспростовних доказів; використання у своїх інтересах проросійських сил та держав-сателітів; звинувачення іншої сторони у власних злочинах [1].

Існує загроза повномасштабних військових дій на території України, проте, на наш погляд, перепорою для цього можуть стати санкції проти РФ з боку світового співтовариства, а також підтримки України з боку США та НАТО.

З початком опору України військовій агресії Росії, її інформаційна політика змінилася на тотальну військову дезінформаційну агресію, спрямовану проти діючого керівництва України в очах світу та російського суспільства. Теперішню війну можна назвати новим способом реалізації нової агресивної політики. Вона дуже схожа на випробування російських керівників ще з XVII-XVIII століть, а також на діяльність більшовиків проти Української Народної Республіки під час Української революції 1917-1921

років. У гібридній війні проти України російська пропаганда поширює міфологему, що Крим був і залишається невід’ємною частиною Росії, що «історія Криму є перманентним подвигом російського народу» [2, с. 23, 31]. Стратегію Росії щодо України можна порівнювати з планами керівництва нацистської Німеччини перед Другою світовою війною. Керівництво Російської Федерації відштовхується від тези про приниження своєї країни способом загарбання сусідніх земель. Керівництво нацистської Німеччини намагалося захистити судетських німців, а керівництво сучасної Російської Федерації російськомовних мешканців України та Росіян.

«Гібридна» війна проти нашої держави засвідчила також відсутність дієвості міжнародних глобальних і регіональних безпекових інститутів (ООН, ОБСЄ, ЄС, Ради Європи, СНД) у врегулюванні міжнародних конфліктів і локальних воєн та, як наслідок, – втрату ними міжнародного авторитету. Конфлікт на Сході України виявив багато особливостей та новітніх підходів Росії у військовій сфері. Окуповані російськими військами Крим і ОРДЛО фактично перетворені в дослідницький полігон для іспитів та тестування нових російських озброєнь та військової техніки, а також для перевірки нових концепцій застосування російських військ та проведення спеціальних операцій [3].

У «гібридній війні» використовується широкий спектр дій, але одним із головних є застосування та вплив інформаційних технологій на свідомість людини. Наша держава не стоїть на місці, вона модернізується, відкриває для себе нові політичні горизонти, і тому змінюється і формат гібридної війни. Відчуваючи, що обороноздатність України значно зміцніла, зосереджуються зусилля ворожої сторони на підривних діях та дестабілізації ситуації всередині країни. Росія використовує весь спектр державних органів для просування своєї зовнішньої політики за кордоном у все більш агресивний спосіб – за допомогою пропаганди, шпигунства, диверсій і кібератак [4].

Варто зазначити, що військові події на Сході стали поштовхом до консолідації суспільства та утвердження патріотичних цінностей. На нашу думку, подальше проведення Росією «гібридної війни» проти України призводить до виснаження нашої країни. За таких обставин врегулювання українсько-російського конфлікту потребуватиме пошуку в нових та більших раціональних варіантів. Ця війна сприятиме посиленню розвитку секторів безпеки і оборони в інших країнах, у потребі створення коаліцій в умовах проведення «війн нового покоління». Затягування часу у вирішенні цього конфлікту тягне за собою втрату окремих територій України, а також перекреслює європейські та євроатлантичні перспективи країни на невизначений термін.

Список використаної літератури

1. 10 фактів про збройну агресію Росії проти України. Міністерство закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/10-faktiv-pro-zbrojnu-agresiyu-rosiyi-proti-ukrayini> (Дата доступу: 25.09.2021)
2. Україна в умовах воєнно-політичного конфлікту: історія та сучасність. Н. А. Агаєв, В. Т. Базарний, О. Н. Мацагор та ін. К. : ФОП Маслаков, 2018. 47 с.
3. Божко В. Особливості та уроки «гібридної війни» Росії проти України. Незалежний аналітичний центр геополітичних досліджень «Борисфен Інтел». URL: https://bintel.org.ua/nukma/gibridnaja_vojna/ (Дата доступу: 25.09.2021)
4. Божко В. Особливості та уроки «гібридної війни» Росії проти України. URL: https://bintel.org.ua/nukma/gibridnaja_vojna/ (Дата доступу: 25.09.2021).
5. The Guardian, 1 november 2016. URL: <https://www.theguardian.com/uk-news/2016/oct/31/andrew-parker-increasingly-aggressive-russia-a-growing-threat-touk-says-mi5-head>.

Воротінцев Данило Віталійович
здобувач вищої освіти 1-го курсу
Ядловська Ольга Степанівна
доцент кафедри соціально-гуманітарних
дисциплін, кандидат історичних наук
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ВІЙСЬКОВА СПРАВА СКІФІВ

Скіфи здавна вважались войовничим народом, що доведено у багатьох історичних джерелах. Походи скіфів та війни за їх участі увійшли до літописів. В історії України скіфи відомі як гарні стратеги та вмілі воїни. Створена скіфами держава, Велика Скіфія, стала однією з наймогутніших держав Давнього Світу. Скіфи зробили свій особливий внесок у розвиток воєнного мистецтва. Їхня воєнна історія заслуговує уваги й вивчення [1].

Наприкінці 5 ст. до н. е. центром скіфської активності стала степова смуга Північного Причорномор’я, де проживали племена царських скіфів-кочовиків і скіфів-землеробів. Час воєнної